

**RIIGIHANGETE
VAIDLUSTUSKOMISJON**

OTSUS

Vaidlustusaja number	114-25/290526
Otsuse kuupäev	06.06.2025
Vaidlustuskomisjoni liige	Taivo Kivistik
Vaidlustus	KIRDE PROJEKT OÜ vaidlustus Tapa Vallavalitsuse riigihankes „Nooruse 2 õppehoone rekonstrueerimise projekteerimine“ (viitenumber 290526) KIRDE PROJEKT OÜ pakkumuse tagasilükkamise ja OÜ Resand pakkumuse edukaks tunnistamise otsustele
Menetlusosalised	Vaidlustaja, KIRDE PROJEKT OÜ, esindaja vandeadvokaat Rait Sarjas Hankija, Tapa Vallavalitsus, esindaja Riho Tell Kolmas isik, OÜ Resand, esindaja Andres Neeme
Vaidlustuse läbivaatamine	Kirjalik menetlus

RESOLUTSIOON

RHS § 197 lg 1 p-i 5 ja RHS § 198 lg 1 alusel

1. Rahuldada KIRDE PROJEKT OÜ vaidlustus Tapa Vallavalitsuse riigihankes „Nooruse 2 õppehoone rekonstrueerimise projekteerimine“ (viitenumber 290526) ja tunnistada kehtetuks Tapa Vallavalitsuse 24.04.2025 otsused KIRDE PROJEKT OÜ pakkumuse tagasilükkamiseks ja OÜ Resand pakkumuse edukaks tunnistamiseks.
2. Mõista Tapa Vallavalitsuselt KIRDE PROJEKT OÜ kasuks välja tasutud riigilõiv 1280 eurot ja vaidlustusmenetluses kantud lepingulise esindaja kulud 1260 eurot (käibemaksuta).

EDASIKAEBAMISE KORD

Halduskohtumenetluse seadustiku § 270 lg 1 alusel on vaidlustuskomisjoni otsuse peale halduskohtule kaebuse esitamise tähtaeg kümme (10) päeva arvates vaidlustuskomisjoni otsuse avalikult teatavaks tegemisest.

JÕUSTUMINE

Otsus jõustub pärast kohtusse pöördumise tähtaja möödumist, kui ükski menetlusosaline ei esitanud kaebust halduskohtusse. Otsuse osalisel vaidlustamisel jõustub otsus osas, mis ei ole seotud edasikaevatud osaga (riigihangete seaduse § 200 lg 4).

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

1. 17.02.2025 avaldas Tapa Vallavalitsus (edaspidi ka Hankija) riigihangete registris (edaspidi RHR) avatud hankemenetlusega riigihanke „Nooruse 2 õppehoone rekonstrueerimise projekteerimine“ (viitenumber 290526) (edaspidi Riigihange) hanketeate ja tegi kättesaadavaks teised riigihanke alusdokumendid (edaspidi koos nimetatult RHAD), sh Juhised pakkujale (edaspidi Juhised), Tehniline kirjeldus projekteerimistöödeks (edaspidi TK), Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad (edaspidi Hindamiskriteeriumid), Hankelepingu projekt (edaspidi Leping).

Pakkumuste esitamise tähtpäevaks, 27.03.2025. a, esitasid pakkumused 14 pakkujat, teiste hulgas KIRDE PROJEKT OÜ ja OÜ Resand.

2. Tapa Vallavalitsuse 24.04.2025 korraldusega nr 199 „Riigihanke põhjendamatult madala maksumusega pakkumuse tagasilükkamine, pakkujate vastavaks tunnistamine ja eduka pakkumuse valimine“ (edaspidi Korraldus) tegi Hankija muuhulgas otsused lükata tagasi KIRDE PROJEKT OÜ pakkumus (Korralduse p 2) ja tunnistada edukaks OÜ Resand pakkumus (Korralduse p 3).

3. 08.05.2025 laekus Riigihangete vaidlustuskomisjonile (edaspidi vaidlustuskomisjon) KIRDE PROJEKT OÜ (edaspidi ka Vaidlustaja) vaidlustus Hankija otsustele lükata tagasi KIRDE PROJEKT OÜ pakkumus ja tunnistada edukaks OÜ Resand (edaspidi ka Kolmas isik) pakkumus.

4. Vaidlustuskomisjon teatas 15.05.2025 kirjaga nr 12.2-10/114 menetlusosalistele, et vaatab vaidlustuse läbi esitatud dokumentide alusel kirjalikus menetluses, tegi teatavaks otsuse avalikult teatavaks tegemise aja ning andis täiendavate seisukohtade ja dokumentide esitamiseks aega kuni 20.05.2025 ja neile vastamiseks 23.05.2025. Vaidlustuskomisjoni määratud esimeseks tähtpäevaks esitas täiendava seisukoha ning menetluskulude nimekirja Vaidlustaja. Teiseks tähtpäevaks täiendavaid seisukohti ei esitatud.

MENETLUSOSALISTE PÕHJENDUSED

5. Vaidlustaja, **KIRDE PROJEKT OÜ**, põhjendab vaidlustust järgmiselt.

5.1. Riigihanke objektiks on peatöövõtu korras RHAD-is kirjeldatud projekteerimistööde teostamine Tapa linnas asuva Nooruse 2 õppehoone rekonstrueerimisel.

Juhiste p-i 3.3.1 kohaselt on projekteerimistööde eesmärk olemasoleva, sisult vananenud õppehoone rekonstrueerimine, ruumiprogrammi muutmine, energiatõhususe tõstmine ja kaasaegset õpikeskkonda pakkuva hoone rajamiseks ehitusprojekti koostamine vastavalt hanke dokumentide sätestatud tingimustele ja selgitustele.

Juhiste p-i 3.3.2 kohaselt kuulub tööde hulka projektide koostamine eskiis-, eel- ja põhiprojekti mahus, eskiisi kooskõlastamine erinevate ametkondadega, ehitusloa taotlemine, nõustamine ehitus- ja sisustushangete käigus ning projekteerija autorijärelevalve teostamine ehitustööde käigus vastavalt TK-s ja selle lisades toodud tingimustele.

Projekteerimistööd olid Juhiste p-i 4 kohaselt jaotatud kahte etappi:

1) esimeses etapis tuli teostada järgmised tööd: eskiisprojekti koostamine, eelprojekti koostamine, põhiprojekti koostamine koos detailsete ehitusmahtude ja -eelarvega, vajalike korrektsioonide tegemine peale ekspertiisi;

2) teises etapis tuli edukaks tunnistatud pakkujal teostada projekteerimistööde autorijärelevalve ehitusperioodi ajal kuni kasutusloani. Hankija selgituse kohaselt kuulub tööde

2 (13)

mahtu: ehitusprojekti projekteerija järelevalve kõigi lepinguliste projekteerimistööde mahus kogu ehitusperioodil kuni ehitise ehitustööde täieliku valmimiseni ja kasutusloa väljastamiseni; Arvestuslik projekteerija järelevalve teostus ehitustegevuse ajal on vähemalt 4 h nädalas koos objekti nõupidamisel osalemisega. Ehitustöid viiakse läbi 24 kuu jooksul ajavahemikul 2026-2028 aasta.

5.2. Juhiste p-i 11 kohaselt tuli pakkujal täita RHR-i tööleht Hindamiskriteeriumid, esitades pakkumuse maksumuse eurodes kokku ilma käibemaksuta ja koos käibemaksuga.

Vaidlustaja esitas pakkumuse projekteerimistööde I etapi maksumuseks 199 919 eurot ja II etapi maksumuseks 3 500 eurot.

5.3. Hankija palus Vaidlustajal selgitada pakkumuse maksumust: *Teie poolt esitatud tööde II etapi pakkumuse maksumus 3 500,00 eurot on 94 % madalam järgmise vastavaks tunnistatud pakkumuse II etapi maksumusest ning 614 % madalam hanke eeldatavast maksumusest (25 000 eurot). Seega on Teie poolt pakutud hind silmatorkavalt erinev nii teiste pakkumuste maksumustest kui ka riigihanke II etapi eeldatavast maksumusest. Hankija hinnangul on tegemist põhjendamatult madala maksumusega pakkumusega. Tulenevalt riigihangete seaduse § 115 lg 1 palub hankija selgitada pakkumushinna kujunemist. Palume välja tuua II etapi 24 kuulise kestvuse kohta kulude detailne jaotus erinevate tegevuste ja komponentide (töötasu, transport jm) lõikes.*

Vastustaja selgitas vastuses Hankijale oma pakkumuses toodud II etapi tööde hinna kujunemist järgmiselt: *Järgmise etapi käigus peab ehitaja tellima tööprojekti, enne kui ehitustööd saavad alata. Seejuures on ehitajal kaks võimalust:*

Tööprojekti tellimine põhiprojekti koostajalt (näiteks KIRDE PROJEKT OÜ-lt) – sellisel juhul katavad tööprojekti koostamise kulud ka autorijärelevalvega seotud tegevused. Põhiprojekti koostaja osaleb töökoosolekutel juba tööprojekti koostaja rollis, mistõttu eraldi autorijärelevalve kulusid ei teki.

Tööprojekti tellimine kolmandatelt isikult – sel juhul toimub ehitamine kolmanda osapoole tööprojekti alusel. Põhiprojekti koostaja ülesandeks jääb tööprojekti vastavuse kontrollimine, s.t. hinnata, kas tööprojekt järgib põhiprojekti lahendusi. Sel juhul ei ole vajalikud regulaarsed objektikülastused ega töökoosolekutel osalemine, sest ehitamine ei toimu põhiprojekti alusel.

Lisaks viitas Vaidlustaja pooleliolevatele projektidele.

5.4. Korraldusega lükkas Hankija Vaidlustaja pakkumuse kui põhjendamatult madala maksumusega pakkumuse tagasi, põhjendades seda järgmiselt: *Pakkuja ei ole esitanud detailset infot küsitud kulude jaotuse kohta tehnilises kirjelduses toodud tegevuste lõikes, mis võimaldaks hankijal hinnata, millise töömahuga on pakkuja arvestanud ja kas pakutud maksumus võimaldab täita lepingut hankes ettenähtud mahus. Oma pakkumuse tõsiseltvõetavust peab tõendama esmajoones pakkuja ise. Pakkuja ei saa jätta esitamata selgitusi, mis põhjendavad konkreetselt tema pakkumuse madalat maksumust. Ei piisa eelnevat töökogemust näiteks tuues selgitada oma pädevust, jättes seejuures hankija küsimustele vastamata. KIRDE PROJEKT OÜ ei esitanud kõiki nõutud selgitusi, mistõttu nende alusel ei olnud hankijal võimalik maksumuse põhjendatust sisuliselt hinnata. Võttes arvesse pakkuja ebapiisavaid selgitusi leiab hankija jätkuvalt, et tegemist on põhjendamatult madala maksumusega pakkumusega ning sellise hinnaga ei ole võimalik täita nõuetekohaselt lepingut riigihanke alusdokumentides toodud mahus.*

Sama Korraldusega tunnistas Hankija edukaks OÜ Resand pakkumuse.

5.5. Vaidlustaja pakkumuse tagasilükkamine ei ole kooskõlas RHS-iga ning sellest tulenevalt on õigusvastane ka OÜ Resand pakkumuse edukaks tunnistamise otsus.

5.6. Vaidlust ei ole selles, et Hankija algatas RHS §-i 115 alusel pakkumuse maksumuse põhjendatuse kontrolli ning Vaidlustaja esitas omapoolse selgituse.

Hankija heidab ette, et Vaidlustaja ei esitanud detailset infot küsitud kulude kohta. Vaidlustaja mõõnab, et ei toonud välja kulude detailset jaotust erinevate tegevuste ja komponentide (töötasu, transport jm) lõikes.

5.7. Oluline on, et Hindamiskriteeriumides ei nõutud ühegi muu arvnäitaja esitamist peale kogumaksumuse. Ka mujalt RHAD-ist ei tulene, et pakkuja oleks pidanud esitama pakkumuses pakkumuse maksumuse lahtikirjutuse. Vaidlustuskomisjon on märkinud oma lahendi 185-23/270661 p-is 13: *RHAD-is ei ole hankija nõudnud riigihankes pakutavate hindade „lahti kirjutamist“, mistõttu pakkujad piirdusid pakkumustes põhjendatult üksnes pakkumuse kogumaksumuse ning ühe kuu maksumuse esitamisega. See seab automaatselt piirid pakkumuse maksumuse põhjendatuse kontrollimise võimalusele hankija poolt.* Vaidlustaja arvates tuleneb nimetatud lahendist ka Hankijale keeld lükata pakkumus tagasi pelgalt selle tõttu, et pakkuja ei esita Hankijale andmeid, mida Hankija ei ole ise RHAD-is pidanud vajalikuks küsida.

Hankija päring on ka sisult arusaamatu. Vaidlustaja on äriühing, mis hankemenetluses summaliselt väljendatud pakkumuse esitamisel käsitleb pakkumuses märgitud summat töötasu(de) ja kõige muu teenuse osutamiseks vajaliku summana ehk tehtava töö eest soovitava tasuna. Jääb arusaamatuks, kuidas muutuks pakkumus „usutavamaks“ sellest, kui pakkuja jagaks pakkumuses toodud summa osisteks. Vaidlustaja lähtus pakkumust tehes mahust 70 töötundi ja ühe töötunni hinnast 50 eurot.

Lisaks ei ole Hankija ilmselt enda jaoks lahti mõtestanud, milliseid ülesandeid peab edukas pakkuja täitma juhul, kui tööprojekti ei koosta edukaks tunnistatud pakkuja. Juhistes on teise etapi kohta märgitud: *Töövõtja töövõtu mahtu kuulub ehitusprojekti projekteerija järelevalve kõigi lepinguliste projekteerimistööde mahus kogu ehitusperioodil kuni ehitise ehitustööde täieliku valmimiseni ja kasutusloa väljastamiseni. Arvestuslik projekteerija järelevalve teostus ehitustegevuse ajal on vähemalt 4 h nädalas koos objekti nõupidamisel osalemisega. Ehitustöid viiakse läbi 24 kuu jooksul ajavahemikul 2026-2028 aasta.*

5.8. Majandus- ja taristuministri 17.07.2015 määruse nr 97 „Nõuded ehitusprojektile“ (edaspidi Määrus) § 10 lg 1 sätestab, et tööprojekt on ehitusprojekti staadium, milles esitatakse ehitise arhitektuurilahenduste ja insener-tehniliste lahenduste ning kvaliteedi kirjeldus täpsusega, mis võimaldab nõuetekohaselt ehitada ning koostada teisi ehitamisega seonduvaid dokumente, mille olemasolu peetakse vajalikuks. Sama sätte teise lõike kohaselt on tööprojekti koostamise lähtealuseks lisaks Määruse § 8 lg-s 2 sätestatule eelnevalt koostatud ehitusprojekti staadiumid ning teave ehitustoote, -materjali ja -seadme kohta, lõplikult täpsustatud tehnoloogilised või esteetilised eelistused ja piirangud. Nimetatud sätetest tulenevalt saab põhiprojekti koostanud isiku ülesandeks olla ainult kontrollimine, kas tööprojekti lahendused vastavad põhiprojekti lahendusele. Nagu selgitas Vaidlustaja Hankijale saadetud vastuses, puudub vajadus objektil viibimiseks, kuna ehitamine toimub tööprojekti alusel. Seega ei saa ei juhul, kui ehitushanke võitnud isik tellib tööprojekti projekteerimishanke võitnud isikult, ega ka juhul, kui ehitushanke võitnud isik ei telli tööprojekti projekteerimishanke võitnud isikult, autorijärelevalve maht olla suur.

5.9. Vaidlustaja viitas tööde mahu osas varasemates hangetes saadud kogemustele. Vaidlustaja mõõnab, et oleks võinud olla konkreetsem, tuues välja nt viitenumbrid. Samas on Hankijal

RHS § 115 lg-st 8 tulenev kohustus kontrollida selgitust ja hinnata esitatud tõendeid, konsulteerides vajaduse korral pakkujaga. Vaidlustaja lisas oma selgituse lõppu, et on valmis vastama täiendavatele täpsustavatele küsimustele. Kuigi Hankijal ei ole iseenesest kohustust korduvalt pakkuja poole pöörduda, on küsitav, kas juhul, kui hankijal on võimalik pöörduda täiendavate selgituste saamiseks pakkuja poole, ent ta seda ei tee, saab jaatada sisulise hindamise kohustuse täitmist nõutavas mahus.

5.10. Vaidlustaja pidas Hankijale esitatud selgituses silmas järgmisi riigihankeid:

1) „Äkkeküla tervisespordikeskuse olme- ja teenindushoone ja seda ümbritseva maa-ala ehitamine ja heakorrastus“ (viitenumber 278451) Ehitushanke võitja tellis tööprojekti koostamise Vaidlustajalt, põhiprojekti koostaja järelevalve teostamisele ei ole kulunud rohkem kui 5 töötundi;

2) „Narvas Linda tn 4 asuva linnaarhiivi laiendamine“ (viitenumber 279044). Ehitushanke võitja tellis tööprojekti koostamise kolmandalt isikult, põhiprojekti koostaja järelevalve teostamisele ei ole kulunud rohkem kui 5 töötundi;

3) „Luunja Keskkooli A-korpuse rekonstrueerimine“ (viitenumber 234153). Tööprojekt telliti kolmandalt isikult, põhiprojekti koostaja järelevalve teostamisele on Vaidlustajal kulunud ca 15 tundi;

4) „Esmatasandi tervisekeskuse rajamine Sillamäele. Ehitustööd.“ (viitenumber 230129). Tööprojekt telliti kolmandalt isikult, põhiprojekti koostaja järelevalve teostamisele on Vaidlustajal kulunud ca 10 tundi;

5) „Ida-Virumaa Kutsehariduskeskuse Jõhvi õppehoone C korpuse rekonstrueerimistööd“ (viitenumber 207837). Tööprojekt telliti kolmandalt isikult, põhiprojekti koostaja järelevalve teostamisele on vaidlustajal kulunud ca 10 tundi.

5.11. Hankija on Vaidlustaja pakkumuse tagasilükkamisel viidanud ainult puudustele Vaidlustaja vastuses (millise etteheitega Vaidlustaja ei nõustu), jättes selgitamata, miks on Vaidlustaja põhjendused asjakohatud või ebapiisavad. Otsus on olulises osas põhjendamata.

5.12. 20.05.2025 täiendas Vaidlustaja oma seisukohti.

5.12.1. RHAD-is, sh TK-s, ei ole nõutud ühegi muu arvnäitaja esitamist peale kogumaksumuse. Hankemenetluses Vaidlustajale esitatud küsimuses puudub mistahes viide TK-le, TK aga ei sisalda viiteid ei töötasule ega pakkuja transpordikulule. Seega on Hankija püüdnud vastuses vaidlustusele muuta Vaidlustajale esitatud küsimuse sisu ja õigustada sellega pakkumuse tagasilükkamist.

5.12.2. Vastuses Hankija päringule selgitas Vaidlustaja, et Hankija poolt RHAD-is märgitud maht on Vaidlustaja varasematele kogemustele toetudes põhjendamatu ning esitas oma praktikast sarnaste olukordade kohta ka konkreetseid näited. Hankija ei ole sisuliselt esitanud seisukohta Vaidlustaja poolt esitatud selgituse osas, mis puudutab projekteerimistööde teise etapi mahtu.

5.12.3. Vaidlustaja pöördus ka päringuga sageli Ida- ja Lääne-Virumaal ehitushangetel osaleva Revin Grupp OÜ poole. Revin Grupp OÜ kinnitas viidetega konkreetsetele riigihangetele, et Vaidlustaja esitatud selgitus tugineb tavapärasele praktikale ning on seega asjakohane. Mõlema viidatud riigihanke puhul oli projekteerimishanke võitnud ja põhiprojekti koostamiseks kohustatud isikute kohustuseks mh autorijärelevalve teostamine ja seega on tegemist Riigihankega võrreldavate tingimustega

5.12.4. Põhjendamatult madala maksumuse kontrolli sisuliseks teostamiseks ei saa lugeda viidet RHAD-ile, kuna RHAD-is toodud teise etapi tööde maht on juba RHAD-i enda sõnastuse kohaselt arvestuslik. Vaidlustaja leiab, et tema pakkumust oleks olnud võimalik tagasi lükata juhul, kui Hankija oleks analüüsi tulemusel jõudnud arusaamale (ja seda ka põhjendanud), et hankelepingu täitmine ei ole Vaidlustaja pakkumuses toodud maksumusega võimalik. Hankija ei tuginenud pakkumuse tagasilükkamisel aga hankelepingu täitmise võimatusele vaid sellele, et Vaidlustaja ei esitanud soovitud andmeid, mida Hankija ei olnud tulenevalt RHAD-st õigustatud nõudma.

5.12.5. Vastuses vaidlustusele heidab Hankija Vaidlustajale ette, et erinevalt RHAD-is toodud arvestuslikust mahust on Vaidlustaja lähtunud hoopis 70-tunnisest hankelepingu järgsete tööde teise etapi mahust. See maht põhineb RHAD-is (Juhised, TK) toodud projekteerimistööde teise etapi kirjeldusel ja Vaidlustaja kogemustel teiste hankelepingute täitmisel. Hankija pole esitanud ühtegi selgitust, millest oleks arusaadav, miks ei ole võimalik projekteerimistööde teise etapi ülesandeid täita 3 500 eurose maksumusega nagu on pakkunud Vaidlustaja. Võrreldavas suurusjärgus projekteerimistööde 2 etapi maksumustega tehti menetluses veel pakkumisi (OÜ SIRKEL&MALL - 7 000 eurot; Projekt O2 OÜ - 6 800 eurot). Hankija poolt RHAD-is märgitud arvestuslikust mahust märgatavalt väiksemad olid ka RIBBON CONSULT OÜ, OÜ ARUNA-EHITUS, Projektibüroo OÜ, AS Infragate Eesti ja OÜ Esplan pakkumustes toodud projekteerimistööde 2. etapi maksumused.

5.12.6. Teiste pakkujate pakkumused, millest enam kui pooled on Hankija hinnangust madalama hinnaga, kinnitavad Vaidlustaja seisukohta, et Hankija hinnang projekteerimistööde mahule võis olla ekslik. Kuna aga Vaidlustaja pakkumuse puhul RHAD-ile tuginevat sisulist analüüsi teostatud ei ole, ei ole võimalik hinnata, millele toetudes Hankija arvestusliku mahu leidis ja millistel sisulistel kaalutlustel Hankija Vaidlustaja pakkumuse tagasi lükkas.

5.12.7. Hankija leiab, et projekteeriya osavõtt ehituskoosolekutest on oluline, võimaldades jõuda parima tulemuseni ehitustööde teostamise etapis. Tulenevalt Määruse § 10 lg-st 2 toimub ehitamine tööprojekti alusel, ent tööprojekti koostamine ei kuulunud hanke mahtu. Loomulikult on tööprojekti koostaja viibimine ehituskoosolekul vajalik ja kui Vaidlustajalt tellitaks tulevikus tööprojekt, osaleks ta kindlasti ka töökoosolekutel ning tööde maht oleks oluliselt suurem. Põhiprojekti koostaja aga peab RHAD-is toodud ülesannete kohaselt tagama, et põhiprojekt vastaks (tulevikus koostatavale) tööprojektile ning selleks ei ole ehituskoosolekutel osalemine Hankija arvestatud mahus vajalik. Hankija selgitus kinnistab Vaidlustaja väidet, et Hankija ei ole enda jaoks lahti mõtestanud, milliseid ülesandeid peab edukas pakkuja täitma juhul, kui tööprojekti ei koosta edukaks tunnistatud pakkumuse esitanud pakkuja.

5.12.8. Põhjendamatu ning kontrollimatutel põhjendustel soodsaima pakkumuse tagasilükkamine on vastuolus RHS § 3 p-iga 5.

5.12.9. Vaidlustaja kinnitab, et sõltumata tegelikust tööde mahust on Vaidlustaja lepingu sõlmimise korral kohustatud ja ka võimeline lepingut täitma. Arvestades, et tegemist ei ole mitte ehitustööga (mis nõuab suuremahulist kapitalipaigutust, et lepingu ese reaalselt valmis ehitada) vaid projekteerimistööga (järelvalve teostamisega), mida teostavad Vaidlustaja töötajad, ei satuks lepingu täitmine ohtu ka siis, kui projekteerimistööde teise etapi tegelik ajakulu ületaks Vaidlustaja prognoositut.

6. Hankija, **Tapa Vallavalitsus**, vaidleb vaidlustusele vastu.

6.1. Korraldusega kinnitati riigihanke tulemused. Muuhulgas lükati tagasi Vaidlustaja pakkumus kui põhjendamatult madala maksumusega pakkumus ning tunnistati edukaks OÜ Resand pakkumus.

6.2. Pakkujatel tuli esitada tööde I etapi maksumus, mis sisaldab eskiisprojekti, eelprojekti ja põhiprojekti koostamist koos detailsete ehitusmahtude ja -eelarvega vastavalt hanke tehnilisele kirjeldusele. Tööde II etapi maksumuses tuli pakkujatel esitada ehitusprojekti projekteerija järelevalve kõigi lepinguliste projekteerimistööde mahus kogu ehitusperioodil kuni ehitise ehitustööde täieliku valmimiseni ja kasutusloa väljastamiseni. RHAD-is välja toodud arvestuslik projekteerija järelevalve teostus ehitustegevuse ajal on vähemalt 4 h nädalas koos objekti nõupidamisel osalemisega. Ehitustöid viiakse läbi 24 kuu jooksul ajavahemikul 2026-2028.

6.3. Vaidlustaja esitas tööde II etapi maksumuseks 3500 eurot, mis oli silmatorkavalt erinev nii teiste pakkumuste maksumustest kui ka tööde II etapi eeldatavast maksumusest.

6.4. RHS § 115 lg 1 alusel palus Hankija selgitada pakkumuse hinna kujunemist, tuues välja II etapi 24 kuulise kestvuse kohta kulude detailne jaotus erinevate tegevuste ja komponentide (töötasu, transport jm) lõikes.

Vaidlustaja vastas: *[---] II etapi pakkumuse maksumuse kujundamisel lähtusime meie varasemalt teostatud tööde kogemusest. KIRDE PROJEKT OÜ nõustub, et meie pakutud hind on 94% madalam võrreldes järgmise vastavaks tunnistatud pakkumusega. Samas ei nõustu me väitega, et meie pakutud hind on silmatorkavalt erinev teistest pakkumustest. Meie hinnangul seisneb probleem hoopis selles, et kõigi II etapi pakkumuste maksumused on omavahel väga erinevad. Võib eeldada, et II etapi maksumuse kujunemine ei olnud piisavalt täpsustatud. II etapi maksumuse määramisel võtsime aluseks asjaolu, et antud hanke raames tellitakse põhiprojekt. Selle alusel viiakse läbi ehitustööde riigihange ning sõlmitakse ehitustööde leping edukaks osutunud pakkujaga. Järgmise etapi käigus peab ehitaja tellima tööprojekti, enne kui ehitustööd saavad alata. Seejuures on ehitajal kaks võimalust: 1. Tööprojekti tellimine põhiprojekti koostajalt (näiteks KIRDE PROJEKT OÜ-lt) – sellisel juhul katavad tööprojekti koostamise kulud ka autorijärelevalvega seotud tegevused. Põhiprojekti koostaja osaleb töökoosolekutel juba tööprojekti koostaja rollis, mistõttu eraldi autorijärelevalve kulusid ei teki. 2. Tööprojekti tellimine kolmandatelt isikutelt – sel juhul toimub ehitamine kolmanda osapoole tööprojekti alusel. Põhiprojekti koostaja ülesandeks jääb tööprojekti vastavuse kontrollimine, s.t. hinnata, kas tööprojekt järgib põhiprojekti lahendusi. Sel juhul ei ole vajalikud regulaarsed objekti külastused ega töökoosolekutel osalemine, sest ehitamine ei toimu põhiprojekti alusel. Meie ülesanded piirdusid sellisel juhul tööprojekti ekspertiisiga, mis kestab tavapäraselt ca kuu aega – sama kaua kui ehitusprojekti ekspertiis. Kui ehitustööde käigus ilmnevad vead, mis tulenevad põhiprojektist, on nende kõrvaldamine põhiprojekti koostaja vastutusel ja need ei kuulu II etapi maksumuse hulka. Antud selgitus põhineb meie viimaste aastate kogemusel. Hetkel ehitatakse Eestis neli objekti, mille põhiprojektide koostajaks on olnud KIRDE PROJEKT OÜ: • Ühel objektil tellis ehitaja kohe tööprojekti meilt – seetõttu ei olnud autorijärelevalve vajalik, kuna vastutame objekti eest tööprojekti koostajana. • Kahel objektil toimub autorijärelevalve, kuna tööprojekt telliti kolmandatelt isikutelt – töökoosolekutel osalemine on olnud minimaalne ning kogu autorijärelevalve töömaht pole ületanud 30 töötundi. • Neljandal objektil koostasime arhitektuuri-, sisearhitektuuri- ja konstruktiivsed osad tööprojekti mahus, kuid eriosad jäid põhiprojekti staadiumisse. Arvestades sellega, et tellija ja*

ehitaja otsustasid eriosade lahendusi oluliselt muuta, pidime ka oma tööprojekti osaliselt ümber tegema. Ka selles olukorras ei ületanud töömaht 35 töötundi. Kõigi nelja objekti ehitusmaksumus on olnud üle 4 miljoni euro, mis kinnitab, et kogemuspõhiselt koostatud hinnang on realistlik. Kokkuvõttes kinnitame, et meie poolt pakutud II etapi maksumus on objektiivne ja vastab reaalsele töömahule. [---]

6.5. Vaidlustaja ei ole esitanud detailset infot küsitud kulude jaotuse kohta TK-s toodud tegevuste lõikes, mis võimaldaks Hankijal hinnata, millise töömahuga on pakkuja arvestanud ja kas pakutud maksumus võimaldab täita lepingut Riigihankes ettenähtud mahus. Oma pakkumuse tõsiseltvõetavust peab tõendama pakkuja. Pakkuja ei saa jätta esitamata selgitusi, mis põhjendavad konkreetset tema pakkumuse madalat maksumust. Piisav ei ole eelneval töökogemusel põhinev selgitus oma pädevusest ilma Hankija küsimustele vastamata. Vaidlustaja ei esitanud kõiki nõutud selgitusi, mistõttu nende alusel ei olnud Hankijal võimalik maksumuse põhjendatust sisuliselt hinnata.

6.6. Vaidlustuses on selgitatud, et Vaidlustaja lähtus pakkumust tehes mahust 70 töötundi ja ühe töötunni hinnast 50 eurot. Pakkuja on eeldanud ja Juhiste p-is 4 (hankelepingu täitmise tähtaeg) välja toonud, et töövõtulepingu teises etapis sisaldub projekteerimistööde autorijärelevalve ehitusperioodi ajal kuni kasutusloani. Sealjuures on selgitatud, et töövõtja töövõtu mahtu kuulub ehitusprojekti projekteerija järelevalve kõigi lepinguliste projekteerimistööde mahus kogu ehitusperioodil kuni ehitise ehitustööde täieliku valmimiseni ja kasutusloa väljastamiseni. Arvestuslik projekteerija järelevalve teostus ehitustegevuse ajal on vähemalt 4 h nädalas koos objekti nõupidamisel osalemisega. Ehitustöid viiakse läbi 24 kuu jooksul ajavahemikul 2026-2028 aasta. Eelnevast tulenevalt jääb selgusetuks, miks võttis Vaidlustaja vajaliku tööde teostamise aluseks 70 tundi.

6.7. Hankelepingu raames teostatavate tööde näol on tegemist suuremahulise projekteerimistööga ja edaspidi koostatud projekti alusel ehitustööde hankimise ja teostamisega. Tulenevalt eelnevast kogemusest hoonete renoveerimisel on Hankija seisukohal, et projekteerija osavõtt ehituskoosolekutest on oluline ja võimaldab jõuda parima tulemuseni ehitustööde teostamise etapis.

6.8. Hankija on jätkuvalt seisukohal, et Vaidlustaja on esitanud põhjendamatult madala maksumusega pakkumuse ja esitatud hinnaga ei ole võimalik täita nõuetekohaselt lepingut RHAD-is toodud mahus.

6.9. Hankija arvutas pakkumuste hindepunktid Hindamiskriteeriumide valemi alusel. „Madalaima väärtusega pakkumus“ saab maksimaalse arvu punkte. Teised pakkumused saavad punkte arvutades valemiga: „osakaal“ - („pakkumuse väärtus“ - madalaim väärtus“) / „suurim väärtus“ * „osakaal“ järgi.

Tööde I etapi maksumus, mis sisaldab eskiisprojekti, eelprojekti ja põhiprojekti koostamist koos detailsete ehitusmahtude ja -eelarvega vastavalt TK-le, osakaal lõpphinde kujunemisel oli määratud 90%. Tööde II etapi maksumus, mis sisaldab ehitusprojekti projekteerija järelevalve kõigi lepinguliste projekteerimistööde mahus kogu ehitusperioodil kuni ehitise ehitustööde täieliku valmimiseni ja kasutusloa väljastamiseni vastavalt TK-le, osakaal lõpphinde kujundamisel oli määratud 10%.

Hinnati kõiki vastavaks tunnistatud pakkumusi. Vaidlustaja pakkumus lükati tagasi vastavuse kontrolli etapis ja seega pakkumus hindamisele ei kuulunud.

6.10. Vaidlustuses on välja toodud, et Hindamiskriteeriumides ei ole nõutud ühegi muu arvnäitaja esitamist peale kogumaksumuse. Ka mujalt RHAD-st ei tulene, et pakkuja oleks pidanud esitama pakkumuses pakkumuse maksumuse lahtikirjutuse (jagama erinevateks komponentideks).

Hankija ei nõudnud pakkumuse maksumuse koosseisus maksumuse lahtikirjutamist, kuna ei pidanud seda pakkumuste esitamise etapis oluliseks. Hankija esitas Vaidlustajale maksumuse lahtikirjutamise päringu eesmärgiga mõista pakutud hinda ja anda Vaidlustajale võimalus tõendada pakkumuse tõsiseltvõetavust.

6.11. RHS ei sätesta, mis on pakkujalt küsitava selgituse täpseks sisuks ja see on Hankija otsustada lähtuvalt pakkumusest, pakkujast ja Riigihankes tähendust omavatest asjaoludest. Kuna tööde II etapi töövõtja järelevalve teostuse ajaline maht on Juhistes ja Lepingus välja toodud, küsis Hankija selgitusi pakkumushinna kujunemise kohta ja kulude detailset jaotust erinevate tegevuste ja komponentide (töötasu, transport jm) lõikes, et veenduda, kas Vaidlustaja on teostatava töö mahtu õiglaselt hinnanud.

6.12. Vaidlustaja toob Määruse § 10 lg 1 ja § 8 lg 2 seoses välja: *Nimetatud sätetest tulenevalt saab põhiprojekti koostanud isiku ülesandeks olla ainult kontrollimine, kas tööprojekti lahendused vastavad põhiprojekti lahendusele. Nagu selgitas vaidlustaja hankijale saadetud vastuses, puudub vajadus objektil viibimiseks, kuna ehitamine toimub tööprojekti alusel. Seega ei saa ei juhul, kui ehitushanke võitnud isik tellib tööprojekti projekteerimishanke võitnud isikult ega ka juhul, kui ehitushanke võitnud isik ei telli tööprojekti projekteerimishanke võitnud isikult, autorijärelevalve maht olla suuremahuline.*

Hankija eesmärk on, et projekteeriya osaleks ehitustööde lepingu täitmise protsessis, sh osaleks objekti nõupidamistel vastavalt Juhistele ja Lepingu ehitusprojekti autorijärelevalve osas välja toodud tingimustele ja ajalisele mahule.

6.13. Vaidlustuses märgib Vaidlustaja, et Hankija ei küsinud täiendavaid selgitusi.

RHS ei sätesta, mida võib hankija pakkujalt küsida ega seda, mida peaks pakkuja hankija päringule vastama. Selgituse hindamisel lähtub hankija RHS § 115 lg-s 8 sätestatust. Antud juhul küsis Hankija Vaidlustajalt sisulist selgitust pakkumuse maksumuse kujunemise kohta. Vaidlustaja ei esitanud nõutud selgitusi ja koostas sellest tulenevalt põhjendatud kirjaliku otsuse pakkumuse tagasi lükkamise kohta.

6.14. Vaidlustaja väidab, et Korralduses puudub põhjendus ja läbi pole viidud pakkumuse maksumuse põhjendatuse kontrolli raames sisulist hindamist.

Eeltoodud väide ei vasta tõele. Korralduse preambulis on esitatud Vaidlustaja pakkumuse tagasi lükkamise põhjused, Korraldus on kaalutletud ja põhjendatud ning vastab haldusaktile esitatavatele nõuetele.

7. Kolmas isik, **OÜ Resand**, vaidleb esitatud vaidlustusele vastu ja palub jätta selle rahuldamata.

7.1. Kolmas isik lähtus pakkumust esitades TK-s esitatud tööde mahtudest.

Kolmanda isiku pakkumus arvestab sellise tööde mahuga, mis on rekonstrueeritava objekti puhul on mõistlik. Taoliste hoonete puhul on väga tähtis projekteeriya järelevalve pidev osalemine tööde protsessis.

7.2. Vaidlustaja argumendid vaidlustuses jäävad arusaamatuks. Sisuliselt tunnistatakse, et nad ei ole pakkunud hinda Riigihankes selgelt küsitud tööde mahule vaid on seda teadlikult vähendanud Riigihankes eelise saamiseks. Tegemist on ilmse alapakkumisega.

VAIDLUSTUSKOMISJONI PÕHJENDUSED

8. Juhendi p-i 3.2 kohaselt *Riigihanke objektiks on peatöövõtu korras riigihanke alusdokumentides kirjeldatud projekteerimistööde [---] teostamine Tapa linnas asuva Nooruse 2 õppehoone rekonstrueerimise projekteerimisel.*

Juhendi p 4 kehtestab, et Riigihanke tulemusel sõlmitava hankelepingu alusel tuleb tööd teostada kahes etapis:

1) esimene etapp - eskiisprojekti koostamine, eelprojekti koostamine, põhiprojekti koostamine koos detailsete ehitusmahtude ja -elarvega, vajalike korrektsioonide tegemine peale ekspertiisi;

2) teine etapp – projekteerimistööde autorijärelevalve ehitusperioodi ajal kuni kasutusloani.

Samas ei tähenda tööde teostamine kahes etapis, et Hankija oleks jaganud Riigihanke osadeks. Nt Juhendi p-is 2.3 „Hanke osadeks jaotamine“ on üheselt mõistetav kinnitus: *Käesolev riigihange ei ole osadeks jaotatud, kuna hankija soovib leida peatöövõtjat, kes korraldaks kogu hoone projekteerimistööd, nõustamise ja järelevalve ning hanke osadeks jaotamine ei ole mõistlik ega otstarbekas.*

Seega ei saa olla vaidlust selles, et tööde esimene etapp ega ka teine etapp ei ole käsitletavad Riigihanke eraldi osadena. Riigihange on tervik ning selles saab edukaks tunnistada ainult ühe pakkumuse ning selle pakkumuse esitajaga sõlmitakse üks hankeleping.

9. Pakkumuse maksumuse esitamise kohta kehtestab Juhendi p 11.1: *Pakkuja täidab e-RHR süsteemis täidetava töölehe „Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad“ (Hindamiskriteeriumid).*

Hindamiskriteeriumides tuli esitada kaks maksumust, mis olid Riigihankes hindamiskriteeriumides:

1) Tööde I etapi maksumus - osakaal 90%, tüüp/hindamismeetod: *Maksumus - vähim on parim;*

2) Tööde II etapi maksumus - osakaal 10% tüüp/hindamismeetod: *Kulu - vähim on parim¹.*

10. Vaidlustaja esitas oma pakkumuses RHR-i töölehe Hindamiskriteeriumid, millel olid esitatud tööde I etapi maksumus (199 919 eurot käibemaksuta, 243 901,18 eurot käibemaksuga) ja II etapi maksumus (3500 eurot²).

01.04.2025 pöördus Hankija Vaidlustaja poole järelepärimisega, paludes selgitada tööde II etapi põhjendamatult madala hinnaga maksumust (vt käesoleva otsuse p 5.3), millele Vaidlustaja vastas 08.04.2025 selgitustega³ (vt käesoleva otsuse p 6.4). Hankijat selgitused ei rahuldanud ning Korralduse p-iga 2 lükkas Hankija Vaidlustaja pakkumuse RHS § 115 lg-te 1 ja 8 alusel tagasi, kui põhjendamatult madala maksumusega pakkumuse (vt ka käesoleva otsuse p 5.4).

¹ RHAD-ist ei selgu miks Hankija nimetab teise etapi maksumust Hindamiskriteeriumis selles kohas kuluks. Mujal nimetatakse seda maksumuseks.

² Ühegi pakkuja pakkumuses ei ole märgitud, kas teise etapi maksumus on esitatud käibemaksuta või käibemaksuga. Vastav märke real puudub.

³ Sõnumi ID: 949133.

11. Vaidlustuskomisjon peab vajalikuks selgitada, et RHS-i alusel tuleb selgelt eristada vastavusotsust, mis tehakse RHS §-i 114 alusel, millisel juhul kontrollitakse pakkumuse vastavust RHAD-is esitatud tingimustele ja pakkumus tunnistatakse kas RHAD-i tingimustele vastavaks (RHS § 114 lg 1 alusel) või lükatakse tagasi (RHS § 114 lg 2 ls 1 alusel). Selle menetluse käigus ei kontrollita pakkumuse maksumuse põhjendatust, milline kontroll allub RHS §-i 115 regulatsioonile ja võib kaasa tuua pakkumuse tagasilükkamise RHS § 115 lg 8 alusel (sh kontrolli tulemuseks, mis tagasilükkamisega ei päädi, ei ole pakkumuse vastavaks tunnistamine). Vaidlustuskomisjon rõhutab, et ka kõikidele RHAD-i tingimustele RHS § 114 lg 1 alusel vastav pakkumus võib olla põhjendamatult madala maksumusega RHS §-i 115 mõttes. Puudub vaidlus, et Hankija ei ole lükanud Vaidlustaja pakkumust tagasi RHS § 114 lg-te 1 ja 2 alusel (sellise otsuse tegemist ei nähtu ka Korraldusest), seega mittevastavuse tõttu RHAD-is kehtestatud vastavustingimustele. Juhul, kui Hankija Vaidlustaja pakkumuse vastavust vastavustingimustele üldse kontrollis, oleks ta pidanud tegema ka otsuse Vaidlustaja pakkumuse vastavaks tunnistamiseks või selle tagasilükkamiseks RHS § 114 lg-te 1 või 2 alusel, isegi kui Hankija hiljem leidis, et Vaidlustaja pakkumuse maksumus on tegelikult põhjendamatult madal ja tegi otsuse pakkumuse tagasilükkamiseks põhjendamatult madala maksumuse tõttu RHS § 115 lg 8 alusel.

12. RHS § 115 lg 1 sätestab, et *kui hankija leiab, et pakkumuse maksumus on hankelepingu eset arvestades põhjendamatult madal, peab hankija kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis nõudma pakkujalt asjakohast samas vormis esitatud selgitust. [---]*. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Hankija on ekslikult rakendanud RHS §-is 115 sätestatud maksumuse põhjendatuse kontrolli mehhanismi, kuna Hankijale tundus Vaidlustaja pakkumuses tööde II etapi maksumus põhjendamatult madal.

Kohtupraktika kohaselt tuleb põhjendamatult madala maksumuse tuvastamisel hinnata pakkumuse maksumust tervikuna, mitte võrrelda üksikuid ühikhindu (vt nt Tallinna Ringkonnakohtu otsus nr 3-17-2544 p 13). RHAD-ist ei nähtu, et tööde ühe etapi (käesoleval juhul II etapi) maksumust saaks käsitleda pakkumuse (tervikliku) maksumusena RHS § 115 lg 1 mõttes või et kahtlused, mis Hankijal Vaidlustaja pakkumuse suhtes tekkisid, kehtiksid pakkumuse maksumuse kui terviku kohta

12.1. RHAD-ist ei selgu otseselt, mida tuleb Riigihankes mõista pakkumuse maksumusena. Vaidlust ei saa olla selles, et Hankija on nõudnud pakkujatelt Hindamiskriteeriumides kahe maksumuse (tööde I etapi maksumus ja tööde II etapi maksumus) esitamist ning RHAD-is ega Hankija poolt hankemenetluses koostatud dokumentides pole Hankija neid maksumusi summeerinudvõi nende summeerimist ette näinud. Enamgi veel, vastuses pakkuja 24.03.2025 küsimusele: *[---]I ja II etapi maksumused summad ei arvuta end kokku. Mis infot II etapi väärtuste reale vaja on?* Vastas Hankija samal päeval: *Hankija on teadlik, et I ja II etapi maksumuse summad ei arvuta end kokku. II etapi pakkumuses on vaja esitada maksumus projekteerimistööde autorijärelevalveks ehitusperioodi ajal kuni kasutusloani. Täpsemad tingimused on selgitatud dokumentides Juhised pakkujale ja Lisa 1 Tehniline kirjeldus.*⁴ Seega on Hankija selgitanud, miks on maksumused esitatud eraldi (millise ehitusperioodi kohta need esitatakse), mis vaidlustuskomisjoni hinnangul võivad olla käsitletavad nt osamaksumustena RHS § 4 p-i 14¹ mõttes (on pakkumuse maksumuse eraldi hinnatavad osad).

12.2. Vastavalt Hindamiskriteeriumidele esitasid kõik pakkujad pakkumustes tööde I etapi maksumuse ja II etapi maksumuse. Seejuures ilmneb pakkumustest, et võrreldes tööde I etapi

⁴ Sõnumi ID: 945721.

maksumusega on tööde II etapi maksumus marginaalse suurusega, jäädes üldjuhul alla 10% tööde I etapi maksumusest ning mitmete pakkumuste puhul on kaugelt väiksemgi⁵. Hankija kasutas mõlemat maksumust hindamiskriteeriumidena (vt käesoleva otsuse p 9), kuid RHAD-ist jääb arusaamatuks, millist tähendust omab pakkumuse maksumuse jagamine I etapi maksumuseks ja II etapi maksumuseks väljaspool pakkumuste hindamist. Kuna Riigihange ei ole jagatud osadeks, saab tööde tegemiseks mõlemas etapis sõlmida hankelepingu ainult ühe pakkujaga, kelle pakkumus on tunnistatud edukaks kahe hindamiskriteeriumi (I etapi maksumus ja II etapi maksumus) koosmõjus. Seda, et Hankija on edukaks tunnistatud pakkumuse nimelt sellisel viisil välja selgitanud näitavad RHR-is 22.04.2025 koostatud Edukaks tunnistamise otsus ning selle lisad.

12.3. Lepingu p 6.1 kehtestab järgmist: *Tööde teostamine koosneb kahest etapist. Esimeses osas koostatakse projekteerimistööd hanke tehnilises kirjelduses ja teises etapis projekti järelevalve ehitustööde teostamisel. Lepingu teine etapp kuulub tasustamisele ainult juhul, kui ehitustööde teostamine realiseerub. Ehitustöid viiakse läbi 24 kuu jooksul ajavahemikul 2026-2028 aasta.* Eeltoodust nähtub, et esimeses etapis toimub tööde teostamine hankelepingu alusel igal juhul, teine etapp kuulub tasustamisele aga üksnes siis, kui ehitustööde teostamine realiseerub. Arvestades II etapis tehtava töö iseloomu, on Lepingu eeltoodud punkt kahtlemata mõistlik, kuid seda arvestades jääb veelgi arusaamatumaks Hankija tegevus Vaidlustaja pakkumuse tagasilükkamisel - miks peab Hankija võimalikuks lükata Vaidlustaja pakkumus tervikuna (s.o ka I etapist tehtavate tööde osas) tagasi, kui põhjendamatult madala maksumuse kahtlus on üksnes tööde II etapi maksumuse osas, mille realiseerimisele Lepingu p-i 6.1 kohaselt ei pruugitagi jõuda.

12.4. Hankija 01.04.2025 küsimuses Vaidlustajale, Korralduses ning vaidlustusmenetluses on Hankija väitnud, et tööde II etapi eeldatav maksumus on 25 000 eurot. See väide ei ole tõene. RHS § 23 lg 9 sätestab, et *riigihanke alustamisel [---] esitab hankija registrile teabe riigihanke eeldatava maksumuse kohta ja märgib, kas ta soovib eeldatava maksumuse avaldamist hanketeates või kontsessiooniteates.*

Kuna Riigihange ei ole osadeks jaotatud, saab Riigihankes olla ainult üks eeldatav maksumus, mis on Hankija poolt esitatud RHR-i lehel "Hanke üldandmed" (250 000 eurot)⁶. Mingeid andmeid selle kohta, et I ja II etapi töödel oleksid eraldi eeldatavad maksumused ning tööde II etapi puhul oleks eeldatav maksumus 25 000 eurot, RHR-is ega RHAD-is avaldatud pole. Isegi juhul, kui Hankija on enese jaoks mõelnud II etapi eeldatava maksumuse suuruseks 25 000 eurot, ei oma see õiguslikult mingit tähendust ja Hankija pole selle olemasolu vaidlustusmenetluses ka kuidagi tõendanud.

12.5. Tähelepanuväärne on, et kõikjal RHAD-is, va Hindamiskriteeriumides kasutatakse pakkumuse maksumuse puhul üksnes ainsuse vormi (vt nt Juhendi p-id 11, 11.2, 11.3, 13.5, 15.5, 15.8), millest saab loogiliselt tuletada, et RHAD-i koostamisel pidas Hankija silmas, et pakkumuses esitatakse üks maksumus. Nii näiteks sätestab Juhendi p 13.5: *Hankijal on õigus põhjendamatult madala maksumusega pakkumus tagasi lükata, kui Hankija leiab pärast Pakkujalt nõutud selgituse saamist ja tõendite hindamist, et pakkumuse maksumus on põhjendamatult madal või Pakkuja ei ole tähtajaks esitanud nõutud selgitust.*

Seega ei saa väita ka seda, et võimaluse lükata pakkumus tagasi põhjendamatult madala

⁵ Vaidlustuskomisjon märgib, et eriti tööde II etapi maksumuste puhul on pakutud maksumused väga erineva suurusega, vahemikus 3500-120 000 eurot.

⁶ Hankija ei ole soovinud Riigihanke eeldatavat maksumust avaldada, seega polnud see RHR-ist pakkujatele nähtav.

maksumuse tõttu, kui tööde II etapi (või ka tööde I etapi maksumus) on põhjendamatult madal, nägi Hankija ette RHAD-is.

13. Eeltoodust lähtudes on vaidlustuskomisjon seisukohal, et kuivõrd tööde I etapi ja II etapi puhul ei ole võimalik sõlmida eraldi hankelepingleid, mis lähtuksid töö konkreetsele etapile pakutud maksumustest, tuleb tööde I ja II etapi maksumusi käsitleda mitte nii, et kumbagi maksumust loetakse eraldi pakkumuse kogumaksumuseks (mille suhtes saaks viia läbi põhjendamatult madala maksumuse kontrolli) vaid osamaksumustena või isegi samaväärselt ühikhindadega. Pakkumuse maksumuse moodustavad I etapi ja II etapi tööde maksumused kogumis. Kuna põhjendamatult madala maksumuse kahtluse tekkimisel tuli Hankijal lähtuda pakkumuse kogumaksumusest, mitte osamaksumustest või ühikhindadest, ei saanud Hankija teostada pakkumuse põhjendamatult madala maksumuse kontrolli üksnes Vaidlustaja pakutud tööde II etapi maksumusest lähtudes.

Kuna Hankija otsus lükata Vaidlustaja pakkumus tagasi II etapi tööde põhjendamatult madala maksumuse tõttu on juba olemuslikult vastuolus RHS § 115 lg-tega 1 ja 2 ning tuleb seetõttu kehtetuks tunnistada, puudub vaidlustuskomisjonil käesoleval juhul vajadus analüüsida menetlusosaliste argumente seoses Vaidlustaja 08.04.2025 esitatud selgitustega.

14. Vaidlustaja ole ei esitanud eraldi põhjendusi Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamise otsuse kehtetuks tunnistamiseks, vaid lähtub eeldusest, et õigusvastane on Hankija otsus Vaidlustaja pakkumuse tagasilükkamiseks ning hankemenetluse etapiviisilisuse põhimõttest. Kuna vaidlustuskomisjon tunnistab kehtetuks Hankija otsuse, millega lükati Vaidlustaja pakkumused tagasi, tunnistab vaidlustuskomisjon hankemenetluse etapiviisilisuse põhimõttest lähtudes kehtetuks ka Hankija otsuse, millega Kolmanda isiku pakkumus tunnistati edukaks.

15. Vaidlustusmenetluse kulud

Lähtudes sellest, et vaidlustus rahuldatakse RHS § 197 lg 1 p-i 5 alusel, kuulub vaidlustusmenetluse kulude jaotamisel kohaldamisele RHS § 198 lg 1.

15.1. Vaidlustaja on esitanud tähtaegselt taotluse lepingulise esindaja kulude hüvitamiseks summas 2635,2 eurot (käibemaksuga) 12 tunni õigusteenuse osutamise eest tunnihinnaga 180 eurot + käibemaks.

Menetluskulude koos käibemaksuga väljamõistmise eelduseks on avaldaja kinnitus, et ta ei ole käibemaksukohustuslane või ei saa kuludelt muul põhjusel käibemaksu tagasi arvestada (Riigikohtu otsus kohtuasjas 3-20-663, p 23). Antud juhul ei ole Vaidlustaja sellist kinnitust esitanud ning Maksu- ja Tolliameti veebilehelt on kontrollitav Vaidlustaja käibemaksukohustuslasena registreerimine (KMKR number EE101632018). Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et kõik esitatud menetluskulud (kokku 2160 eurot käibemaksuta) ei ole vajalikud ning põhjendatud. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Hankijalt tuleb välja mõista õigusabikulud 7 tunni eest, so summas 1260 eurot käibemaksuta. Lisaks mõistab vaidlustuskomisjon Hankijalt Vaidlustajale välja tema poolt vaidlustuse esitamisel tasutud riigilõivu 1280 eurot.

15.2. Hankija ja Kolmanda isiku kulud jäävad nende enda kanda.

(allkirjastatud digitaalselt)

Taivo Kivistik